

szerűen, tényközlően, mégis otthagya a pont utáni csöndben a nagyság jelét, a mindannyiunk által elképzeltetű művészsorsot.

A *Világaim* írásai, így rendbe szervezve, művelődéstörténeti enciklopédiát adnak. Szó van bennük az építészetről, könyvnyomtatásról, népművészetéről, írókról, festőkről, népművészekről éppúgy, mint a vértesszöllősi félmillió éves ősemberről vagy a mohácsi temetőről. Arany, Ady, Babits, Füst Milán, Karinthy neve található benne a szomszéd országokban élő vagy már rég porladó klasszikusokéval, Gombaszög, a hajdani Sarló-mozgalom bölcsőjének példája az Újvidéki Műhely, a most már más néven ismert Hungarológiai Intézet sokirányú tevékenységével.

Ruffy Péter magyar nyelvet kutató és védő tevékenységére, erre a sohasem eléggé becsülhető közmunkára, nem én hívom föl először a figyelmet. Nyelvészeti „nyomozásai”

más tárgyú írásainak hátszágában külön is súlyt kapnak. Barangolásai azért hitelesek, mert riportjainak, eszmélkedő cikkeinek, töprengéseinek aranyfedezete van: a szép magyar beszéd. Meg is becsüli a halhatatlan elődöket, kik a magyar nyelv gondját életprogramnak vállalták. Ha közelükbe, alkotóműhelyükbe merészkedik, akárha szentélybe lépne. Zsirai Miklós, Bárczi Géza, Szabó T. Attila nyelvértése és szerete, munkáiknak hatalmas súlya, a közírást művészi fokon végző író-publicistát arra ösztönöznö, hogy munkáját tovább folytassa. A jugoszláviai magyar nyelvet és művelődést bemutató cikksorozata fölé a következő címet írta: *Szarvas Gábor szülőföldjén*. Irányt mutatván ezzel és mértéket, hogy tulajdonképpen miről is akar szólni. És ezért örül, hogy az emigráns magyarok fiai, unokái, nyelvgyakorlás és tanulás céljából hazajárnak. Akarva-akaratlanul Ruffy Péter is segíti eszmélkedésüket, mert nemcsak cikkgyűjteménynek, de tankönyvnek is jó a *Világaim*.

SZAKOLCZAY LAJOS

KÖZÜZMARÁS FOHÁSZ

TAMÁS MENYHÉRT: *Küszöbök*. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1978.

Tamás Menyhért második kötete a személyes életet is messze meghatározó alapmotívumok élménvkörét fejlesztí tovább. A költő Hadikfalván született, Bukovina szívében, ahonnan a kitelepített székelység Bácskába is eljutott. Csontjaiban hozta magával a szülőföld konok igazságra vezérlő szándékát és a maradéktalan igazmondás kényszerét. Létét meghatározó szövetségre lép a fákkal. Először csak az eget tartó ágak gyöngesége fűröszti meg éppen eszmélni kezdő értelmét, aztán az „erő, a dac és a csontokra fonódó fájdalom” döbbenete tartja foglyul. A fák görcsös gyökérzete, „derekuk konoksága,” a látvány és a tapasztalat egybefonódik a költőben a jövő tisztásaival és a legkeményebb székely valóság-múlt emlékeivel.

A jelen a múltból építkezí Tamás Menyhért költészetében. Döntő eseménye az idő; az idő folytonosságának a felismerése és annak a tudatosítása, hogy megállni és állandónak maradni a szüntelenül változóban csak az tud, aki vállalja a hűség egyszerre fölszabadító és gúzba kötő élményét. „Tizennyolc éve hagytam el a szülői ház küszöbét — vallja. — Vakolatai (bennem mindenütt, ahogy egyik versciklusomban írom) azóta is egyre sürűbben hullanak fölfelé. Vagyis: hú maradtam gyermekkorom hűsvéti meszelésű falaihoz — mai támasztékaimhoz. Nélkülük (bár velük nehezebb) minden bizonynal a városi tűzfalakhöz kormozódok.” A sorsát vállaló ember és a szenvedő fák „közös étosza” fénnyé érik Tamás Menyhért

költészetében. Mértéke: gazdag egyszerűséggel írni!

*Záratol kővárba
Órlött búval etetel
Napom váltod hollószínre
Éjjem csöndre havazod*

*Kilobbant szememből
Nem indul patak,*

(*Csángó siratóasszony*)

Nyelve, verslátása a székelv folklor gazdag kincséből, a népköltészet tiszta forrásaiból táplálkozik. Nem idegen tőle az archaizálás sem; ez különleges veretet, ízt és patinát ad sorainak:

*Veszteglő végeken
Tarsd nyitva a szívem
És engedd forgatnom
Jövendőm s régmultom
Egykoron példáit
Jelenem dárdáit
Minden Ellen ellen
Magosba emelnem*

(77. zsoltár)

Kötete és sajtóságosan szimbolikus költői világa arra figyelmeztet bennünket, hogy mindig vannak látható és láthatatlan küszöbök, „a létezés részben ingyen, részben birtokba vett, meghódított fokai”, amelyeket emberiségünk, hitünk és a magunk vállalása nélkül büntetlenül nem tudunk átlépni.

UTASI MARIA

PATÓ IMRE

A 45 ÉVES HÍD KÖSZÖNTÉSE

Tisztelt Elnökség! Elvtársnök és Elvtársak!

Az Üzenet irodalmi, művészeti, kritikai és társadalomtudományi folyóirat Kiadói és Szerkesztő Tanácsa nevében tisztelettel köszöntöm a megjelenésének 45. évfordulóját ünneplő Hidat: a folyóirat Szerkesztő Tanácsát és mindazokat, akik e nagy múltú folyóiratunk eredményeihez és sikereihez munkájukkal, tevékenységükkel hozzájárulnak.

Annak a testvéri folyóiratnak az ünnepléséhez csatlakozunk tiszta, örömteli szívvel, amelyet a harmincas évek derekán, pontosabban 1934 májusában, a haladás gondolatáért lelkesedő, érte emberfeletti áldozatokra kész ifjak csoportja itt, Szabadkán indított meg, hogy a felfelé ívelő ideológiai célkitűzések realizálásával hamarosan pártunk ideológiai támaszává, fegyverévé, orgánumává váljék.

Az illegális párt legális sajtószerveként a népfrempolitika magvát hintette: a népek és nemzetiségek békés összefogását, a demokratikus társadalom megteremtését, a dolgozók igazának érvényre jutását.

A Híd-mozgalmak táborát párttagok és pártön kívüliek, fiatalok és idősek alkották; mindazok, akik az itt élők közös gondjainak a megoldásán, a kétkezi munkások életfeltételeinek javításán, a szabadság és a testvériség eszméinek valóra váltásán fáradoznak.

A régi Híd határainkon túl is ismert volt: a haladó világ számon tartotta — mint ahogyan napjaink Hídja is határainkon túl is keresett, olvasott, számon tartott folyóirat.

Rangját, helyét a mindenkor az elkötelezettség bázisán alapuló programok, célkitűzések realizálásával biztosítja, a haladó hagyományok ápolásával és továbbvitelével, népeink és nemzetiségeink kulturális hagyományaival gazdagítva — a testvérlapokkal együttműködve — formálja, alakítja a jugoszláviai magyarok irodalmát, művelődési életét; ezzel járulva hozzá egész közösségünk egyre gazdagabb szellemi életéhez.

Az elmúlt csaknem fél évszázad nagyszerű küzdelmeit és ragvógó eredményeit idézve, további sok sikert kívánunk a Híd Szerkesztő Tanácsának az elkövetkező időszak feladatainak, célkitűzéseinek, a további baráti együttműködésnek a mindannyiunk javára történő realizálásához.

Elhangzott a Híd Szerkesztő Tanácsának a szabadkai Művelődési Otthon nagy tanácstermében 1979. október 29-én megtartott kibővített díszülésén.